

HRVATSKA // JUČER, DANAS, MALO SUTRA

Slučaj Palmine Piplović primjer je mučeništva pred kojim bi se svi civilizirani ljudi trebali pokloniti. Imaju li djecu oni koje njezin život nervira?

PIŠE IVICA IVANIŠEVIĆ

7. studenog 2020. - 12:00

Dječjem vrtiću danas je ime Tamarin, a tako se zove egzotična vrsta majmuna koji pribiva u amazonskoj prašumi. Zar Palmina nije zvonkije i mediteransko ime?

📷 Paun Paunović/Cropix

Ponekad se zaista treba plašiti da ti se želje ne ispune. Obitelj Palmine Piplović i šačica građanskih aktivista godinama su čeznuli za tim da njihov glas dopre do široke javnosti, da ih netko konačno sasluša. A onda se i to čudo dogodilo. Nekoliko novinskih članaka i prigodnih okupljanja u počast djevojci koju su nacisti mučili i objesili otvorilo je temu povratka njezina imena na tablu dječjeg vrtića na Marjanu.

Isprva su to pitanje bistrili takozvani obični ljudi na čakulama uz kavu, a onda su se konačno, nakon punih trideset godina, Palminom počeli baviti i lokalni političari. Potpuno neočekivano, inicijativu da se vrtiću vrati staro ime podržao je čovjek koji nominalno pripada desnome centru.

Potpuno očekivano, njegovu je potporu na nož dočekaš šef grozda braniteljskih udruga, stari patriotski štediša koji je svoje sudjelovanje u ratu, očigledno, shvatio kao oročavanje simboličkog kapitala od kojega bi se potom desetljećima trebale ubirati masne kamate.

Tip koji si je uzeo za pravo da svakom propisuje gdje mu je mjesto, da licencira autentične domoljube i prokazuje one koji to nisu, glatko je otpisao Palminu, a one koji su se zauzeli za njezin slučaj prozvao ideološkim trovačima.

PRDAC U LATU

To je bilo strašno čitati, ali ni izbliza tako mučno kao blistavu ideju stanovite HNS-ovke koja se dosjetila trećega puta, opcije koja bi, kao, trebala zadovoljiti Palminine navijače, ali ne uzrujati, barem ne previše, one kojima je njezina žrtva jedno veliko prazno ništa, govnu brat.

Po toj kolosalnoj ideji, vrtiću se ne bi vratilo staro ime, ali bi se na njegovoj fasadi postavila spomen-ploča u počast djevojci koju su nacisti ubili te notirala činjenica kako je njezina obitelj gradu darovala zemljište na kojem je vrtić podignut. Ma koliko god puta pročitao tu zaumnju inicijativu, s koje joj god strane pokušao prići, uvijek me sustiže isto pitanje: izražava li se pločom počast antifašističkoj žrtvi ili donaciji nekretnine?

Takav memorijal naše nacinostalgičare vjerojatno ne bi previše uzrujao već i stoga što je prostrani kompleks vrtića s pripadajućim igralištem okružen visokom ogradom i zaključava se. Mogu mu prići samo odgojitelji, djeca i njihovi roditelji. Nitko drugi niti može niti smije, ni Palminina obitelj ni obični znatiželjnici, što će reći da je akustički ekvivalent takve spomen-ploče koju nitko ne može vidjeti, prdac u latu.

Da bi zlo bilo još i veće, ovoj se ideji pokušao dati znanstveni legitimitet tvrdnjom da su stručnjaci ustanovili kako je štetno mijenjati postojeća imena. Postojeće ime je Tamarin i nisam siguran što je njime htio poručiti onaj tko je vrtić tako krstio. Ako je inspiraciju crpio iz stabala koja nadvisuju zgradu, onda se morao opredijeliti za riječ tamaris.

Ovako smo dobili ili crnogorično stablo s govornom manom ili autentičnog tamarina, dakle, egzotičnu vrstu majmuna koji pribiva u amazonskoj prašumi i kojeg nijedan Splitsanin nikada nije vidio.

Zašto bi riječ koja otvara cijeli paket potpuno suvišnih pitanja bila manje atraktivna od zvonka imena Palmina u kojemu je sadržana sama esencija mediteranskog podneblja, nemojte me pitati. Obratite se dami iz patuljaste stranke kramara i prilivoda.

RUGANJE U LICE

Optimisti bi rekli: Ma nema veze, neka se svašta lupa, važno je da je rasprava konačno otvorena. Po mom dubokom uvjerenju, optimizam je društveno zlo. Kad god sam čuo da će nam biti bolje – a taj refren slušam već više od 56 godina – našao bih se na nizbrdici. Nije, međutim, stvar samo u tome da sam malodušniji od nacionalnog prosjeka i ne vjerujem u sretne rasplete na dugome štapu.

Ne vidim, naime, ni jedan jedincati razlog zbog kojega bi se rasprava uopće otvarala. Slučaj Palmine Piplović laboratorijski je čist primjer mučeništva pred kojim bi se svi civilizirani ljudi trebali pokloniti. Zaboga, ta je djevojka imala 22 godine kad su je zvijeri objesile samo zato što je poticala okupatorske vojnike na predaju.

Imaju li djecu oni koje njezina životna priča nervira i mogu li se makar pokušati uživjeti u užas koji je proživjela njezina obitelj? Jesu li, konačno, svjesni da svojim ponašanjem samo nastavljaju tamo gdje su njezini mučitelji stali?

Možete reći da je moja demokratičnost ozbiljno limitirana ili da sam naprosto puno živčanije čeljade od prosjeka, ali duboko vjerujem da rasprava nije moguća s onima koji vam se u lice rugaju. I kako poslije svega ne zaključiti da je bilo bolje dok su Palminu ignorirali? Tada smo barem mogli živjeti u nadi. Ovako umiremo od sramote.